

ΑΡΘΡΟ ΚΑΙ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ

Άρθρο

Είναι δημοσίευμα σε εφημερίδα ή περιοδικό που πραγματεύεται ένα ειδικό, επίκαιρο θέμα γενικού ενδιαφέροντος.

Χαρακτηριστικά

1. Έχει επικαιρικό χαρακτήρα, αφορμάται δηλαδή πάντα από ένα επίκαιρο γεγονός το οποίο σχολιάζει ή και ερμηνεύει.
2. Καλύπτει θέματα γενικού ενδιαφέροντος.
3. Συντάσσεται από δημοσιογράφους και συνεργάτες της εφημερίδας.
4. Κινείται στο χώρο της ερμηνευτικής δημοσιογραφίας ή και της επιστήμης και απέχει από τη λογοτεχνία.
5. Στόχος του είναι η πληροφόρηση, ενημέρωση του δέκτη για την τρέχουσα επικαιρότητα.
6. Επικρατεί η αναφορική λειτουργία της γλώσσας.
7. Συνήθως το ύφος είναι αντικειμενικό και ουδέτερο και απουσιάζει ο προσωπικός και οικείος τόνος.
8. Είναι συνήθως συντομότερο από ένα δοκίμιο.
9. Το άρθρο έχει τίτλο.

Επιφυλλίδα

Κείμενο δοκιμιακού χαρακτήρα που δημοσιεύεται σε ορισμένη θέση στην εφημερίδα.

Χαρακτηριστικά

1. Τύπος κειμένου που αναφέρεται σε διάφορα θέματα: φιλολογικά, επιστημονικά, κοινωνικά, πολιτικά, καλλιτεχνικά κ.τ.λ.
2. Γράφεται από πρόσωπο ειδικό στο θέμα ή από κάποιον άνθρωπο του πνεύματος και των γραμμάτων.
3. Δημοσιεύεται σε εφημερίδα σε ορισμένη θέση και χωρίζεται συνήθως από την υπόλοιπη ύλη με ολοσέλιδη ή μικρή γραμμή.
4. Ο επιφυλλιδογράφος μπορεί να ξεκινήσει από ένα επίκαιρο θέμα αλλά δε μένει προσκολλημένος στο επίκαιρο. Προχωρεί σε παρατηρήσεις και σκέψεις διαχρονικού χαρακτήρα και γενικότερου ενδιαφέροντος.
5. Το περιεχόμενο της είναι μη ειδησεογραφικό και είναι ένα είδος σύντομου άρθρου.
6. Στόχος είναι η μόρφωση, η καλλιέργεια, ο προβληματισμός και όχι τόσο η πληροφόρηση.
7. Χρήση της αναφορικής αλλά και της ποιητικής γλώσσας.
8. Ύφος σύνθετο, δοκιμιογραφικό, αντικειμενικό, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι απουσιάζει ο προσωπικός τόνος.
9. Έχει τίτλο.

Άσκηση: Σε ποιο είδος (άρθρο-επιφυλλίδα) κατατάσσονται τα παρακάτω κείμενα; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Κανείς δεν χτυπάει ακόμη την καμπάνα

Της Τασούλας Καραϊσκάκη, Καθημερινή, 17/11/2013

Είναι η κρίση ευκαιρία για ένα άλμα στην πρόοδο; Ένα προκλητικό ερώτημα σε εποχές ένδειας, συμφορών, μηδαμινών προοπτικών, κολοσσικών αδιεξόδων. Προχθεσινή έκθεση του ΟΟΣΑ έδειξε ότι η κρίση έχει υπονομεύσει την εμπιστοσύνη των πολιτών στις κυβερνήσεις, ιδιαιτέρως στις χώρες που πλήττονται περισσότερο από την ύφεση: Ελλάδα, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Σλοβενία. Οι πολίτες αυτών των χωρών βιώνουν τον μονόδρομο των σκληρών μέτρων: η αύξησή τους προβάλλει ως η μόνη επιλογή για έξοδο από την κρίση· τα αυξάνουν, αυξάνοντας τον αριθμό των «θυμάτων» τους. Στην Ελλάδα η αγορά δεν έχει να επιδείξει άλλο από ταχυφαγεία και ενεχυροδανειστήρια – κανένα αισθητό «άνοιγμα», παρά τους χαμηλούς μισθούς που θα τόνωναν την ανταγωνιστικότητα και θα προσείλκυαν επενδύσεις. Η όποια παραγωγή πλούτου δεν καταλήγει παρά σε λίγα χέρια: «Το 95% των κερδών που παράχθηκαν από το 2009 μέχρι το 2012 κατέληξε στο πλουσιότερο 1%» (Στίγκλιτς).

Και όμως, συχνά αναφέρεται ότι η κρίση αποτελεί ευκαιρία για την οργάνωση της οικονομίας και της κοινωνίας για αναστοχασμό. Ωστόσο, ποιοι είναι οι θετικοί λογαριασμοί ύστερα από πέντε χρόνια κρίσης; Πέντε χρόνια συμφωνημένων μεταρρυθμίσεων δεν μεταρρύθμισαν και πολλά. Απώλεια θέσεων εργασίας, οριζόντιες περικοπές, μείωση των δημόσιων δαπανών, αλλά όχι της αφανούς σπατάλης. Η κρίση έδειξε το εύρος της διάβρωσης των κρατικών λειτουργιών και κάτι άρχισε να κινείται. Παρά ταύτα, για αρκετούς παραμένει μια ευκαιρία συντήρησης προνομίων. Μέχρι στιγμής στην Ελλάδα η κρίση δεν έχει δείξει καθαρά το θετικό της πρόσωπο. Ούτε αναδείχθηκε σε ευκαιρία απομάκρυνσης από το καταστροφικό μοντέλο σκέψης και δράσης που παγίωσε τις ελληνικές παθογένειες. Οι εκ βάθρων αλλαγές έχουν κυρίως να κάνουν με την όξυνση των ανισοτήτων και την παράλυση δημόσιων δομών από έλλειψη σχεδίου. Υπό αυτήν την έννοια, πράγματι, ο δικός μας ακανθώδης μικρόκοσμος απέχει δισεκατομμύρια ευρώ ή χιλιάδες μίλια από την (εκπεφρασμένη) επιταγή για μια ισχυρή Ευρώπη· στο μέλλον τα αποδυναμωμένα εθνικά κράτη θα αδυνατούν να επιβιώσουν σε «φουρτούνες» πλανητικών διαστάσεων. «Χωρίς την κρίση, οι ηγέτες της Ευρωζώνης δεν θα υποχρεώνονταν να συνεργαστούν τόσο στενά για τον συντονισμό των πολιτικών τους, που θα συμβάλουν στην επίλυση όχι μόνον της τωρινής κρίσης», είχε πει σε συνέντευξή του ο Γερμανός φιλόσοφος Γούργκεν Χάμπερμας. «Μόνο κάτω από την πίεση της κρίσης θα μπορέσει η Ευρώπη να σταθεροποιηθεί... Για να δαμάσουμε τον άγριο καπιταλισμό, οφείλουμε να θεμελιώσουμε σε υπερεθνικό επίπεδο εκείνη την ικανότητα πολιτικής και κυβερνητικής δράσης που στο εθνικό επίπεδο έχει αμετάκλητα χαθεί. Μόνο μια Ε.Ε. αποφασισμένη και σταθερή θα μπορέσει να προηγηθεί των χρηματοπιστωτικών αγορών και να έχει και τον τελευταίο λόγο», είχε σημειώσει. Οι ελληνικές μέρες μας δεν μοιάζουν ακόμη ευνοϊκές για μια τόσο σπουδαία επιχείρηση. Διότι, σε ποιες -εντός κι εκτός- κινήσεις διαφαίνεται η αρχή μιας απάντησης; Στον δικό μας μικρόκοσμο, με τη διάχυτη σύγχυση και τη λίγη

οργάνωση, με τον πολύ φόβο και τη λίγη στράτευση σε μια νέα ιδέα, ο αλληλοσπαραγμός είναι πιο πιθανός από την αναγέννηση. Σε στιγμές αυτοσυνείδησης, ακαριαία, όπως στο φως της αστραπής, σχεδιάζεται το αντιφατικό περίγραμμα της ύπαρξής μας. Και δεν χτυπάει καμιά καμπάνα. Ακόμα.

Για μια ποιοτική βίωση της Ενωμένης Ευρώπης

Γ.Μπαμπινιώτης, Το Βήμα, 01/02/2004

* Η ευρωπαϊκή διάσταση της Παιδείας πρέπει να αρχίσει από τα Πανεπιστήμια

Η ιδέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (με διάφορες μορφές και περιεχόμενο) ξεκίνησε πολύ νωρίς, ήδη στην ελληνορωμαϊκή αρχαιότητα, προχώρησε δειλά και αποσπασματικά, πέρασε από διάφορα στάδια και υπό διαφορετικές ιστορικές συνθήκες, αμφισβητήθηκε, αναθεωρήθηκε, αλλά μπόρεσε και ωρίμασε βαθμhdόν στις συνειδήσεις των λαών και των ηγετών των χωρών της Ευρώπης. Έτσι έφτασε τελικά να αποτελεί σήμερα την αδιαμφισβήτητη και δυναμική πραγματικότητα που είναι γνωστή ως «Ευρωπαϊκή Ένωση». Αυτή η ιστορική διάσταση, αυτή η διαδικασία *συνειδησιακής ωρίμασης* (που πόρρω απέχει από μια συμβατική, ευκαιριακή και συμπτωματική συμπίορευση), πρέπει να αποτελεί σταθερό σημείο επιστημονικής και ιδεολογικής αναφοράς για την ιδέα της Ενωμένης Ευρώπης και την πορεία της ολοκλήρωσης αυτής της ιδέας.

Εκπλήσσουν πραγματικά οι ομοιότητες (χωρίς να λείπουν βεβαίως και οι έντονες διαφορές) στα κίνητρα, στους σκοπούς και στις μορφές συμφωνίας που παρατηρούνται ανάμεσα στις συμπολιτειακές ενώσεις της ελληνικής και ρωμαϊκής αρχαιότητας αφενός και στη σύμπληξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αφετέρου. Είναι επίσης εκπληκτικό πόσο συνεκτικά λειτούργησε μια θρησκεία, ο Χριστιανισμός, με τις δικές του αξίες, στη συνένωση των νέων λαών που συνδιαμόρφωσαν στους μεσαιωνικούς χρόνους τις τύχες της Ευρώπης, αλλά και πόσες συγκρούσεις και θρησκευτικούς πολέμους προκάλεσε ο θρησκευτικός φανατισμός. Κι ωστόσο, η χριστιανική διδασκαλία από κοινού με τον ορθό λόγο και τους παραδοσιακούς θεσμούς της ελληνορωμαϊκής αρχαιότητας έφεραν κοντά τους λαούς της Ευρώπης μέσα από τη βαθμιαία συνειδητοποίηση κοινών αρχών και αξιών. Βεβαίως, όλους αυτούς τους αιώνες (από την αρχαιότητα μέχρι και όλον τον μεσαίωνα), οι φιλοδοξίες διαφόρων ηγετών και ηγεμόνων δυναστικών οίκων να επεκτείνουν την κυριαρχία τους σε ευρύτερες μάζες πληθυσμού και σε μεγαλύτερες γεωγραφικές εκτάσεις προκάλεσαν σφοδρές συγκρούσεις που τραυμάτισαν την ενότητα και κλόνισαν την ειρήνη στην Ευρώπη. Ουδέν, όμως, κακόν αμιγές καλού. Οι απώλειες σε ζωές, οι καταστροφές, οι ερημώσεις, οι ενοχές, η ανάγκη αποτροπής των συγκρούσεων οδήγησαν βαθμhdόν σε επιμέρους συμμαχίες και ενώσεις. Μετά δε από τα δεινά που επισώρευσαν στην Ευρώπη οι δύο Παγκόσμιοι Πόλεμοι, η ανάγκη για μια κοινή βάση αρχών, κανόνων και μορφών πολιτικής συμπεριφοράς που θα επέτρεπαν την υπέρβαση των αντιθέσεων και μια ουσιαστική συνένωση των Ευρωπαϊκών λαών οδήγησε σταδιακά στο «*πολιτικό θαύμα*» της *Ενωμένης Ευρώπης* που βιώνουμε σήμερα. Μεγάλες πολιτικές μορφές της Ευρώπης συνέλαβαν και πραγματοποίησαν το όραμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: ο Robert Schuman, ο Jean Monet, ο Paul Henri Spaak, αλλά και ο Charles de Gaulle, ο Winston

Churchill, ο Konrad Adenauer και πολλοί άλλοι. Για την Ελλάδα, η πολιτική φυσιογνωμία που συνέλαβε και αγωνίστηκε σκληρά για την ένταξη της Ελλάδος στην Ενωμένη Ευρώπη υπήρξε ο Κωνσταντίνος Καραμανλής. Την πολιτική του συνέχισε ο Ανδρέας Παπανδρέου και, με ιδιαίτερη επιτυχία, ο Κώστας Σημίτης. Έχει λεχθεί ότι η Ευρώπη είναι «η ήπειρος των αντιφάσεων». Ωστόσο, η Ευρώπη των αντιφάσεων - των συνενώσεων δηλαδή αλλά και των συγκρούσεων, της χριστιανικής αγάπης αλλά και των θρησκευτικών πολέμων, της δημοκρατίας αλλά και των ολιγαρχικών έως και φασιστικών καθεστώτων, της ειρήνης αλλά και των άγριων πολέμων, τού πιο σημαντικού πολιτισμού στις τέχνες και στα γράμματα αλλά και ενός φάσματος ασύλληπτης βαρβαρότητας - αυτή η Ευρώπη των αντιφάσεων είναι και αυτή που κατόρθωσε, περνώντας από πολλά στάδια εξέλιξης, να φθάσει στην Ενωμένη Ευρώπη των αρχών τού 21ου αιώνα, στην Ευρώπη των 25 με μια σταθερή πορεία προς την ολοκλήρωση.

Η ιστορικότητα της ιδέας της Ευρώπης από κοινού με τη γνώση των σφαλμάτων, των αδυναμιών και των αποτυχιών τού παρελθόντος μπορούν να βοηθήσουν σε ακόμη μεγαλύτερη *συνειδητοποίηση της ουσίας* της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία θα πρέπει κάποτε να διδαχθεί και στα σχολεία της Ευρώπης για να εδραιωθεί στις ψυχές των νέων ανθρώπων. Έχουμε πολύ δρόμο ακόμη για μια *ποιοτική ένωση* των ευρωπαϊκών χωρών, η οποία θα σέβεται τις ιδιαιτερότητες των κρατών-μελών, τη γλώσσα, την παράδοση, την ιδιοπροσωπία κάθε ευρωπαϊκού λαού, την πολιτισμική πολυμορφία της Ευρώπης, ενώ παράλληλα θα καλλιεργεί, θα βαθαίνει και θα αναδεικνύει ό,τι ενώνει τους Ευρωπαίους και ό,τι τους διακρίνει ιστορικά από άλλους σύγχρονους πολιτισμούς.

Ο καίριος χώρος για τη συνειδητοποίηση της ουσίας της Ενωμένης Ευρώπης και για μια ποιοτική βίωση αυτής της ουσίας είναι - μη το ξεχνάμε - ο χώρος της Παιδείας. Οι ιδέες, οι αρχές και οι αξίες περνούν μέσα από την Εκπαίδευση, τη σχολική και την ανώτατη. Εκεί φύονται, καλλιεργούνται, συνειδητοποιούνται, αποκτούν βάθος, ουσία και συνέχεια. Η ευρωπαϊκή διάσταση της Παιδείας πρέπει να αρχίσει από τα Πανεπιστήμια, στην κατάρτιση των αυριανών εκπαιδευτικών της Γενικής Εκπαίδευσης, για να περάσει σωστά, ουσιαστικά και διαθεματικά στη μόρφωση και διαμόρφωση των αυριανών πολιτών της Ενωμένης Ευρώπης. Θεωρώ, μάλιστα, ιδιαίτερα σημαντικό ότι τα Πανεπιστήμια της Ευρώπης έχουν πεισθεί και ενθαρρύνουν συστηματικά τη **διακινητικότητα** (mobility) των φοιτητών, τη μετάβαση και φοίτησή τους (για μερικά εξάμηνα και με αναγνώριση αυτής της φοίτησης) σε άλλα πανεπιστήμια της Ευρώπης. Κι αυτό σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Όπως είναι σημαντική και η δυνατότητα - που αρχίζει να διαφαίνεται - απόκτησης κοινών πανεπιστημιακών πτυχίων ή και μεταπτυχιακών τίτλων. Η συμφοίτηση και συνεργασία των νέων σ' ένα κατ' εξοχήν πνευματικό πεδίο που είναι η κατάκτηση της επιστήμης δημιουργεί τους καλύτερους όρους για μια ποιοτική βίωση της Ένωσης.

Ο κ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης είναι καθηγητής Γλωσσολογίας, πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών.